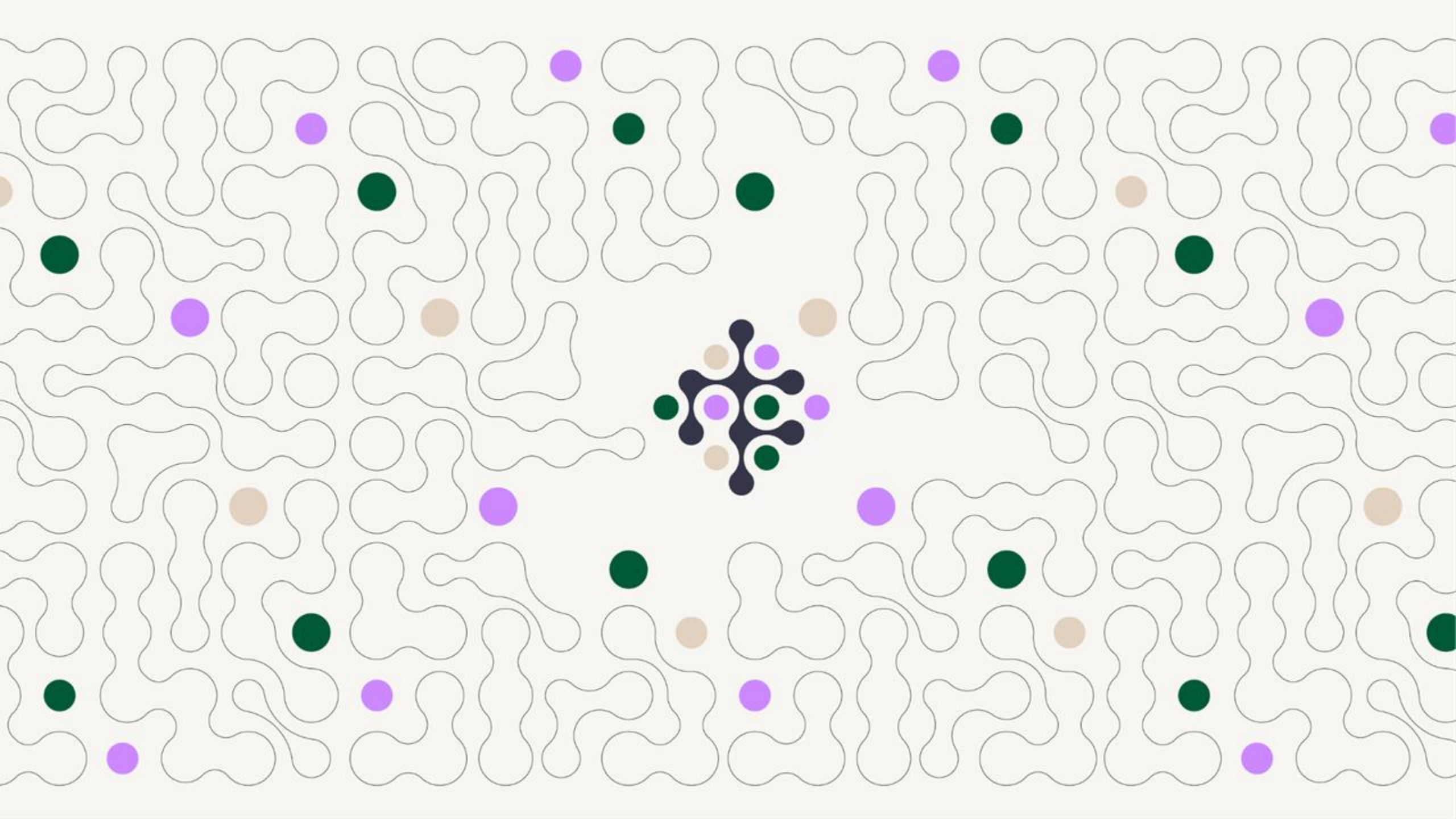

Juhtkonnaliikmete seminar

Kadi Rohelpuu
Kutsekoolide koordinaator
kadi@tihupe.ee

September 2026

Tänane kava

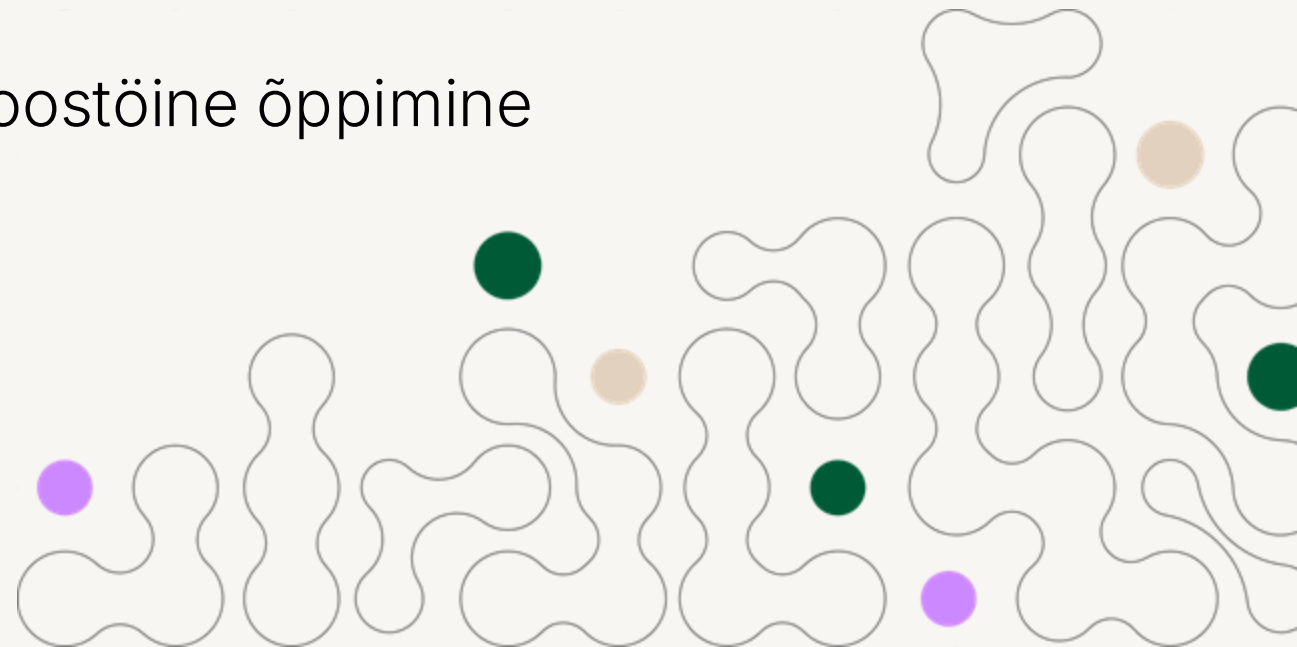
10.30–11.00 – Kogunemine

11.00–11.45 – TI-Hüppe programm 2026/27. aastal, programmis osalemine; eelmise aasta uuringu tulemused. TI kirjaoskus, õpetajate koostöine õppimine

11.45–13.00 – Kogemus: õpetajate koostöine õppimine

13.00–13.30 – Lõuna

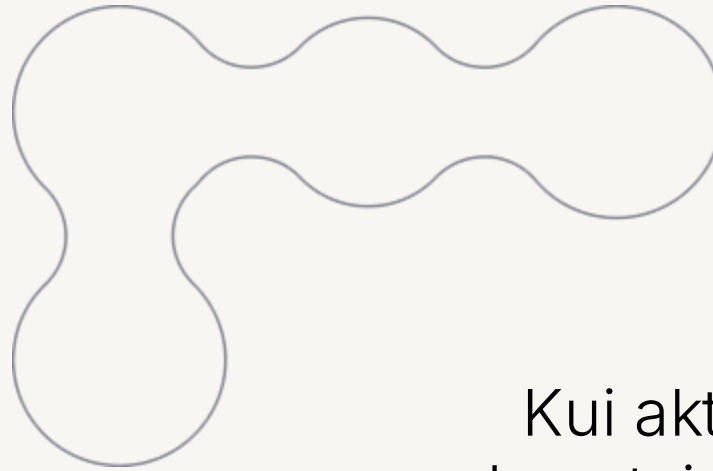
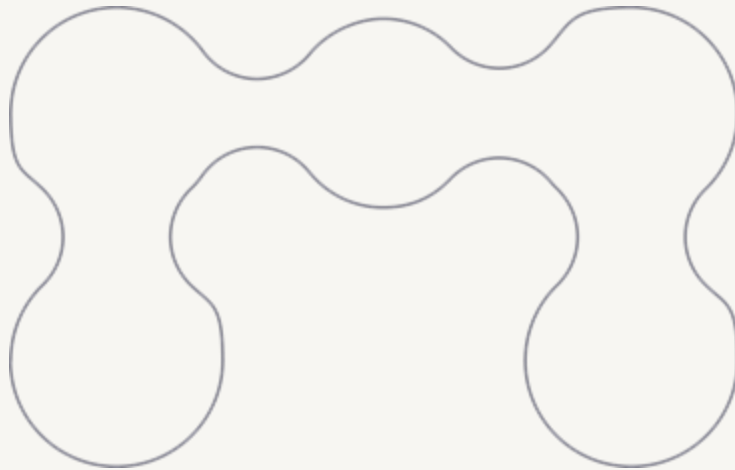
13.30–15.00 – Praktiline osa:
TI kirjaoskuse toetamine

Soojendus

Kui kaua (mitu aastat) oled
oma praegusel ametikohal
töötanud?

Kui aktiivseks tehisaru
kasutajaks ennast pead?

0 → 100

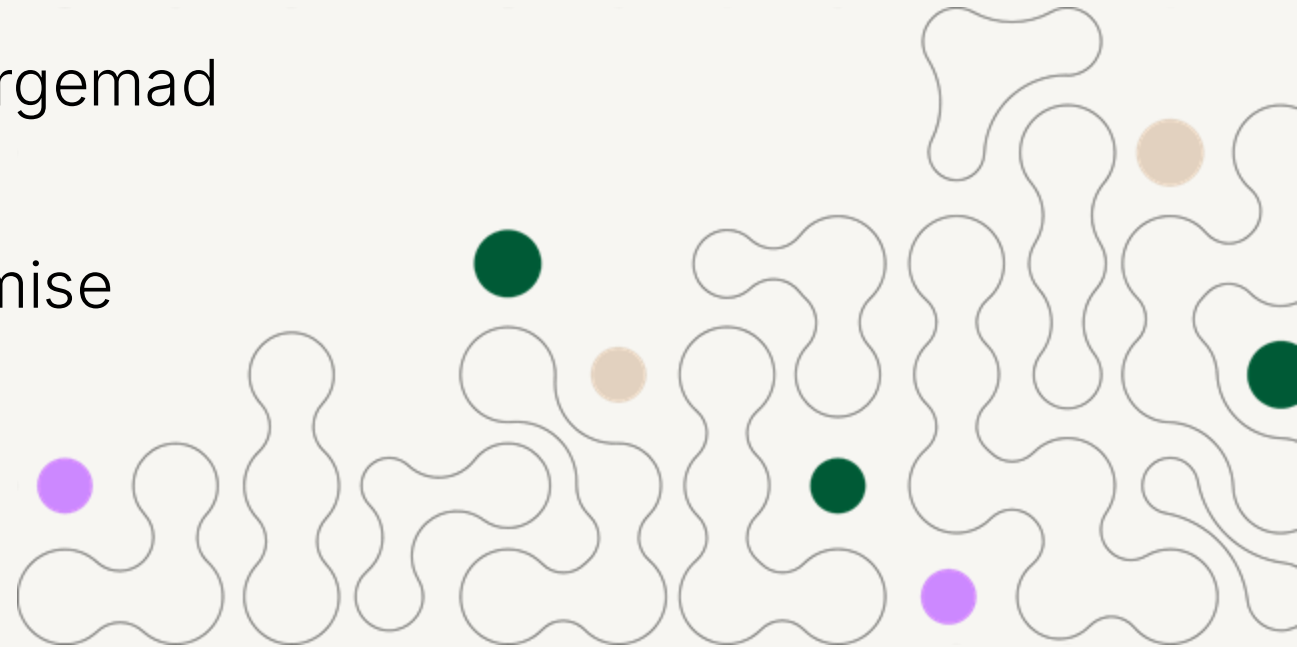
ei kasuta üldse → kogu aeg

TI-Hüpe: pärisaru koos tehisaruga

Meie visioon

- Koos õpetajate, õpilaste ja lapsevanematega kujundame hariduse, mida tehisaru toetab, mitte ei ohusta.
- Eesti noored on maailma kõige targemad tehisaru rakendajad ja loojad.
- Eesti on maailmas teejuhiks õppimise mõtestamises tehisaru ajastul.

Tehisaru areneb kiiresti, aga hariduses ei sünni muutused üleöö

2025

- SA TI-Hüpe loomine Vabariigi Presidendi algatusel
- Õpetajate tugiprogrammi väljatöötamine
- Koostöö era-, avaliku ja vabakonnaga

2025/26

- Tugiprogramm 4700 gümnaasiumiõpetajale, koolides õpikogukonnad
- Õpirakendus 20 000 10. ja 11. klassi õpilasele, pidev testimine ja arendus
- Õpilaste programm: tehisaru kirjaoskus, koosloome sprindid ja häkatonid

2026/27

- Laienemine gümnaasiumiüleseks ja kutsekoolidesse, põhikoolide õpetajad
- Lisandub 38 000 õpilast ja 2000 õpetajat
- Õpirakenduse edasiarendus

TI-Hüppe kutseõppeasutuste programm 2026/27

Koolijuhtide seminarid (september, jaanuar, juuni)

Avakoolitus **3. sept kl 14–16** TI-Hüppe YouTube'is - järelvaadav

Eestvedajate seminarid 1 x kuus kolmapäeviti (nov – mai) Tallinn - iga kuu teine kolmapäev
Tartu - iga kuu kolmas kolmapäev

E-kursus kodulehel (läbi aasta)

Edasijõudnute eriseminarid (oktoober – mai)

Ainevaldkondlikud häkatonid (oktoober – detsember)

Koolikülastused koordinaatori poolt (läbi aasta)

Õpetajate uuring põhikoolides ja kutseõppeasutustes

Küsimustik õpetajatele – oktoober 2026, aprill-mai 2027

- õpetajate koosõppimise vormide levik ja osalemine nendes;
- TI kasutamine: kas ja kui palju, ajasääst, õpetajatöös, õpilastega;
- hoiakud ja teadmised TI kasutamise kohta;
- õppimise ja õpetamise ümbermõtestamine;
- programmi haardeulatus – materjalid ja nende kasutamine;
- avatud küsimused: uuenduslik viis, kuidas TI-d kasutanud; mis materjalide on meeldinud, mis vajaks parendamist.

Teadustiimi uuring kutseõppeasutustes

- võetakse ühendust matemaatikaõpetajatega.

Sõltuvalt vastajate arvust pakume ka koolile tagasisidet.

29. JUULI 2026

Õpetajate uuringu raport. Piret Oppi: tehisaru ajastul ei tohi ükski õpetaja jääda üksi

Juulis valmis TI-Hüppe programmis osalenud õpetajate uuringu raport, mille tulemused näitavad, et õpetajate koostööine õppimine ei ole tehisaru ajastul üksnes lisavõimalus, vaid sisulise muutuse eeltingi...

Loe eelmise
aasta raportit siit ↓

tihupe.ee/uudised

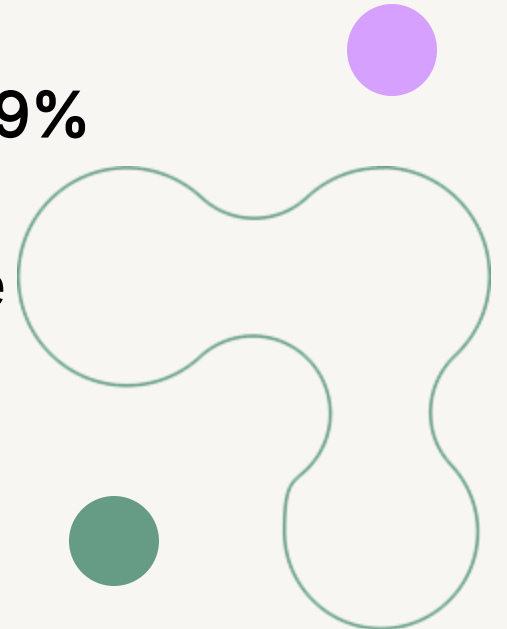

Harno rahulolu-uuring

2026. aasta kutsehariduse rahuloluküsitlused toimusid 16. veebruarist 22. märtsini.

3 741 õppijat 22 koolist (kuni 19a õppijad)

- vähemalt mõned korrad kuus kasutas TI-d õppimiseks **2 971 vastajat ehk 89,2%**
 - mõned korrad nädalas või iga päev kasutas **1 860 ehk 55,9%**
- iga päev kasutas **18,9%**
- kõige rohkem kasutatakse teemade selgitamiseks, ideede saamiseks ja tekstide kokkuvõtmiseks
- kõige vähem õppimise planeerimiseks ja keeleõppeks

Õpetajate uuringu 2025–2026 tulemused

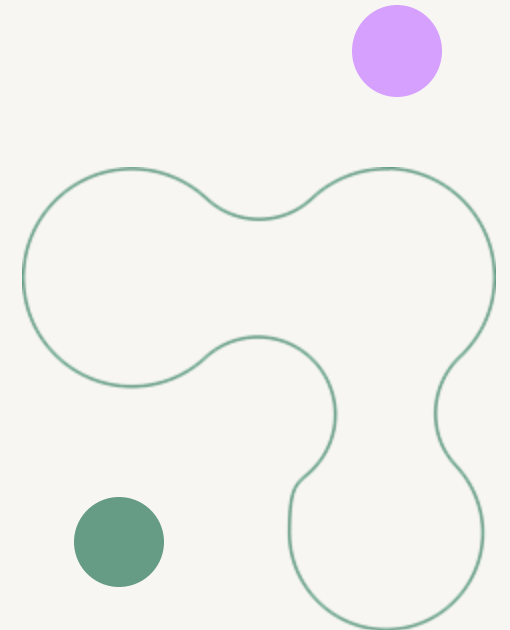
1. TI kasutamine sel õppeaastal; ChatGPT	95%; 87%
2. Keskmine ajasääst nädalas	1,8 h
3. Õpiring koolis (S vs K)	60% → 67%
4. TI-õpiringide osakaal	71% → 83%
5. TI-õpiringis osalejad	54% → 69%
6. TI-ülesandeid andnud õpetajad	59% → 73%
7. TI-d oma aines mõtestanud	54% → 68%
8. TI-kindlaid kodutöid andnud	32%
9. TI ajastul olulisi õpilaste oskusi mõtestanud	72%

Õpiringis osalenud õpetajad:

- **motivatsioon** sellises vormis õppida oli **kõrgem** võrreldes kolleegidega, kes ei osalenud õpiringis
- hindasid kõrgemalt väiteid, mis puudutavad **hindamissüsteemi muutmist; tagasisidestamise viiside muutmist; õpilaste suunamist TI rakendusi kasutama; kodutöid TI tõttu muutnud; mõtestanud õpilaste vajalikud oskused TI ajastul** – võrreldes õpiringis mitte osalenud õpetajatega
- ei erine TI kasutamise osas oma kolleegidest, kes õpiringis ei osalenud -> seega **TI kasutamine ei ole seotud õpiringis osalemisega**, aga **KÕIK MUU ON!**

Vorm

- Soovituslikult 10–15 osalejat
- Kord kuus, 60–90 min
- Kokkulepitud ühine aeg
- Ettevalmistus enne kohtumist
- Õpitu harjutamine vahepealsel ajal iseseisvalt või klassiruumis

Õpiringi ülesehitus

- Materjali üle koos arutamine
- Mõelge, kuidas õpitut kasutada
- Proovige ja harjutage uusi võtteid
- Jagage kogemusi ja innustage üksteist

Õ P I R I N G ehk koosõppimise vorm

Eestvedaja roll

- Valmistab kohtumise ja materjalid ette
- Sõnastab koos osalejatega õpiringi eesmärgi
- Viib õpiringi läbi ja hoiab fookust
- Kaasab ja innustab osalejaid

Juhtkonna roll

- Toetab eestvedajaid
- Loob ühise aja ja võimalusi koostööks
- Kujundab õppimist toetava koolikultuuri

Ühised väärtused ja eesmärk

Toetav ja järjepidev õpikultuur

Koos õppimine ja kogemuste jagamine

Parem õpetamine ja õppimine

Enne õpiringi

Tööta materjal läbi:
loe, vaata või kuula.

→ Kasuta tõhusaid strateegiaid ←

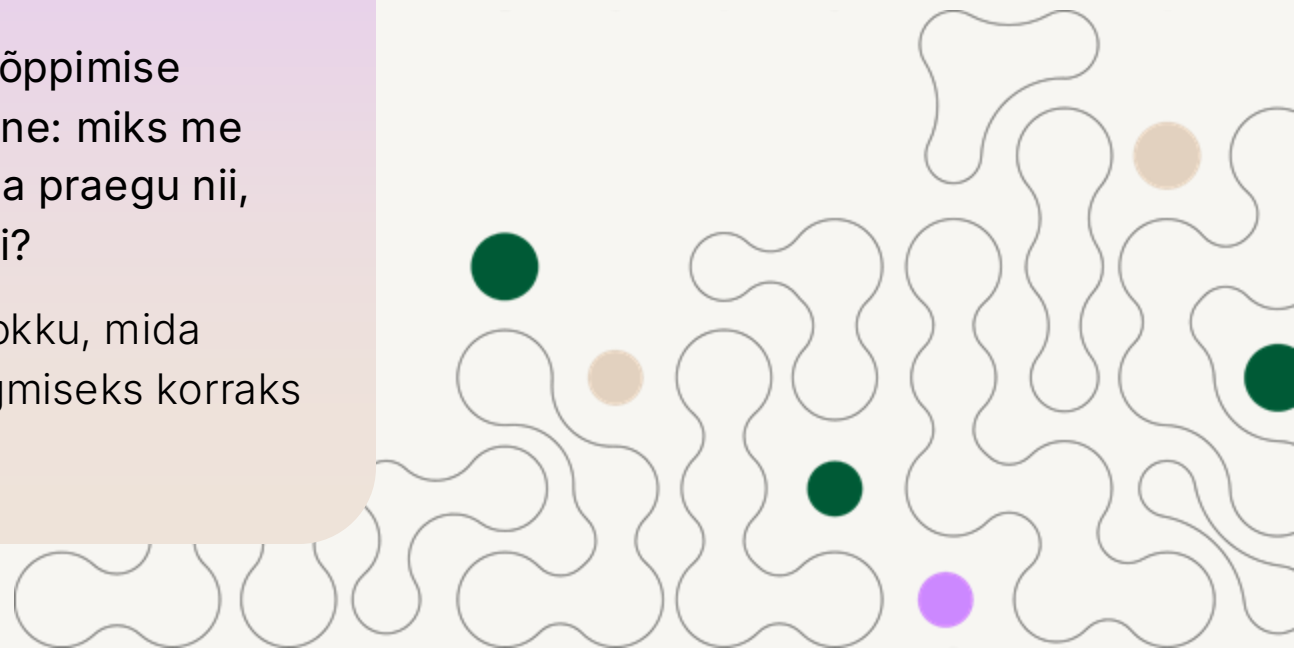
- ♦ **Hajuta õppimist:** jaga materjaliga töötamine mitme päeva peale.
- ♦ **Jutusta ümber:** jutusta õpitu kellelegi või kirjuta mõtted üles. Nii märkad, mis jäi meelde ja millised küsimused tekkisid.
- ♦ **Meenuta** – pane materjal kõrvale ja kirjuta üles kõik, mida mäletad.
- ♦ **Tööta paberil** – prindi materjal välja, lisa märkmeid, küsimusi ja kommentaare.

Õpiringis

- Arutage, kuidas õpitut koolis ja klassiruumis kasutada.
- Harjutamine: kuidas läbitöötatu praktikas välja näeb?
- **Õpetajate õppimise mõtestamine:** miks me teeme seda praegu nii, mitte teisiti?
- Leppige kokku, mida igaüks järgmiseks korraks proovib.

Pärast õpiringi

Proovi õpitut oma klassis või oma töös laiemalt.

Iga kool valib
vähemalt 2 õpetajat
ehk eestvedajat

->

Igakuised seminarid

November - mai

õppimine ja õpetamine TI ajastul - mõtlemine,
õpimotivatsioon, õpioskused, hindamine,
TI-kirjaoskuse toetamine

Muutused
koolikultuuris

Muutused
õpetamispraktikates

Koolitasandi kokkulepped
TI kasutamise osas

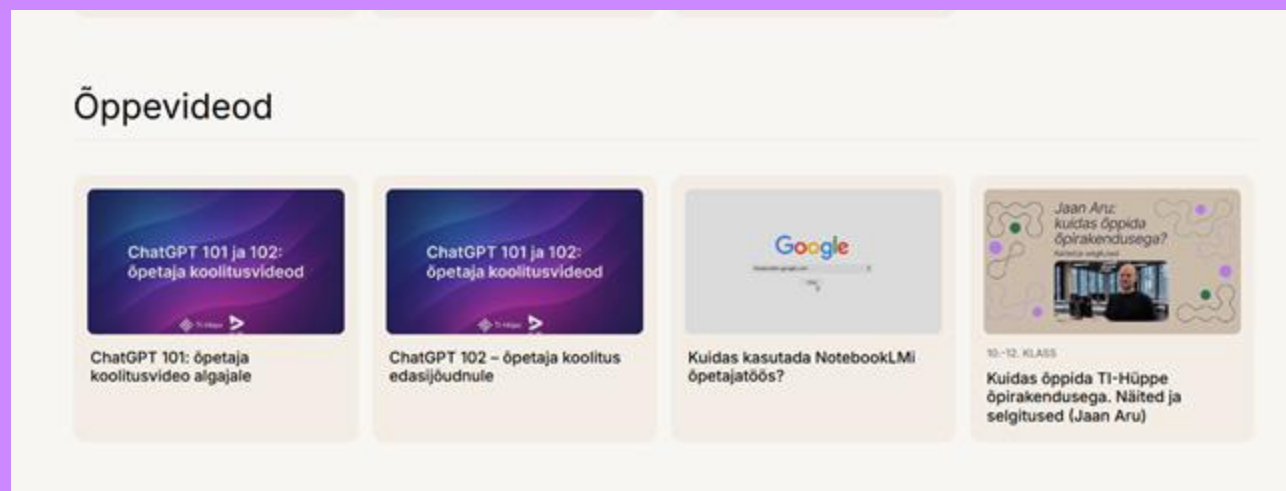
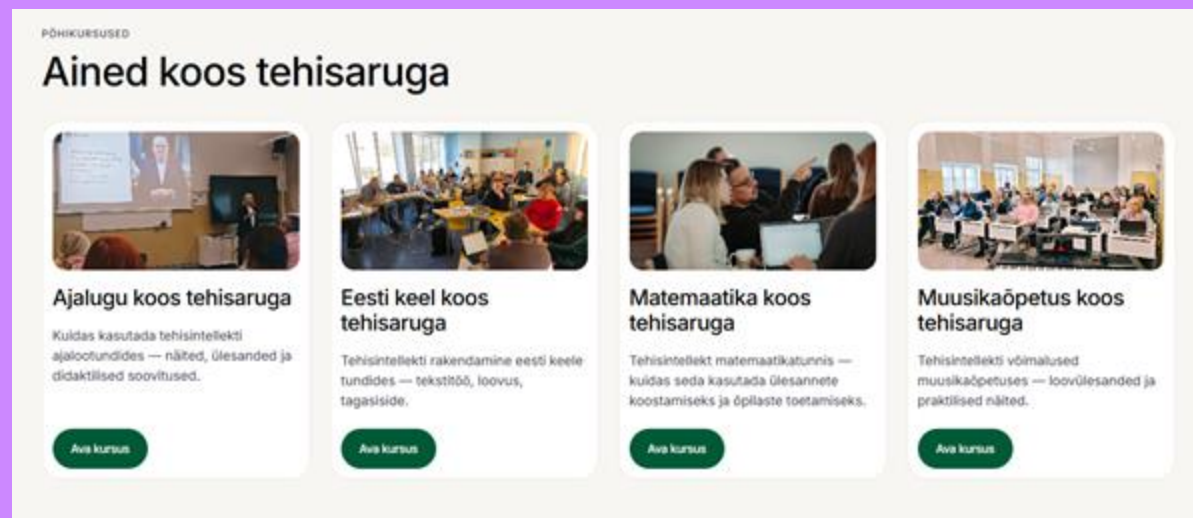
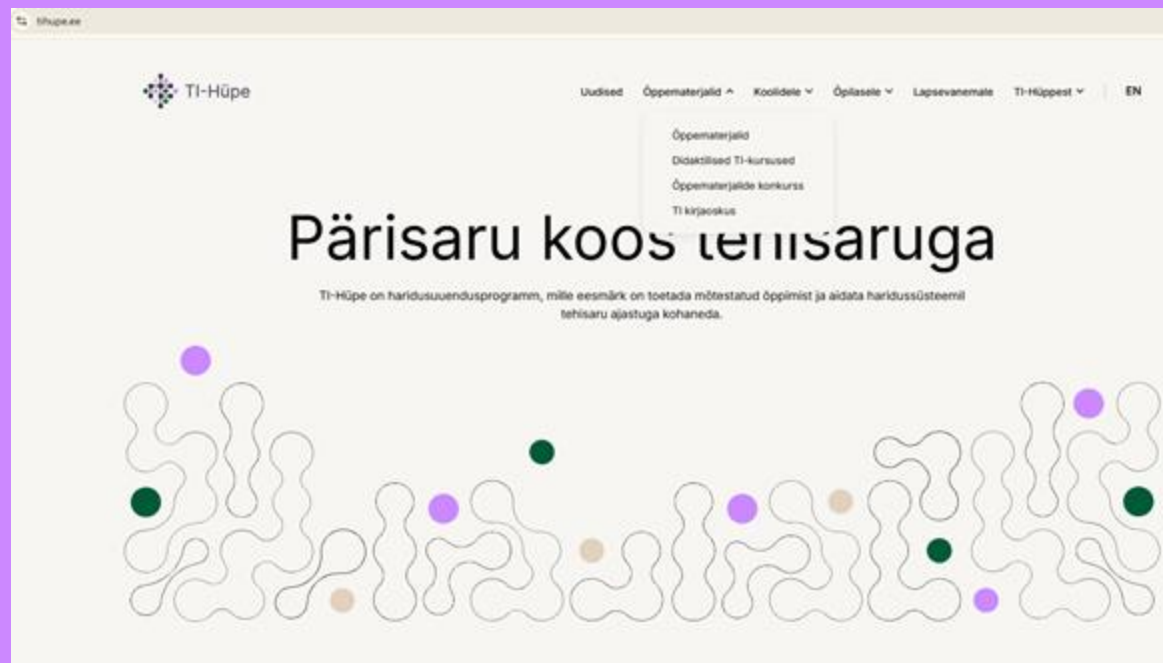
Õpilaste õppimine
ja heaolu

Õpiringide kavad, materjalid

Kooli tasandil õpikogukond (õpiring)
(nt iga kuu 1,5 tunnine kohtumine)

<https://tihupe.ee/oppematerjalid/>

Eestvedajate seminaride teemad läbi aasta:

november

TI kirjaoskus;
õpetajate õppimine;
õpiringi mudeldamine

detsember

Õppijate kaasatuse
toetamine; TI
kasutamine;
õpiringi mudeldamine

jaanuar

Motivatsiooni
toetamine;
TI kasutamine; õpiringi
mudeldamine

veebruar

Õppimise nähtavaks
tegemine; TI
kasutamine; õpiringi
mudeldamine

märts

Metakognitsioon ja kus
TI saab appi tulla;
õpiringi mudeldamine

aprill

Hindamine tehisaru
ajastul; TI kasutamine;
õpiringi mudeldamine

mai

Tagasi- ja edasivaade
seoses õppeaasta ja
õpiringidega

juuni

Suur konverents
Tallinnas ja Tartus

Kes võiksid olla koolide eestvedajad/saadikud?

Õpetajad:

- ise tahab tulla
- on valmis õpiringi eest vedama ja arutelusid pidama
- ei oleks esimest aastat koolis tööl
- pigem koolis suurema koormusega kui mõni päev koolis
- tööajas peaks olema ettenähtud talle aeg eestvedamiseks + seminaridel osalemiseks
- TI teemadel baastase olemas (ise kasutanud TI-d oma töös)

Haridustehnoloog:

- kui on ise õpetaja
- on valmis õpiringi eest vedama
- TI teemadel baastase olemas (ise kasutanud TI-d oma töös)

Eestvedaja ajavajadus

ühes kuus:

1 päev = terve õppeaasta iga kuu meie seminaril osalemine

1 päev = õpiringi ettevalmistamine ja läbiviimine

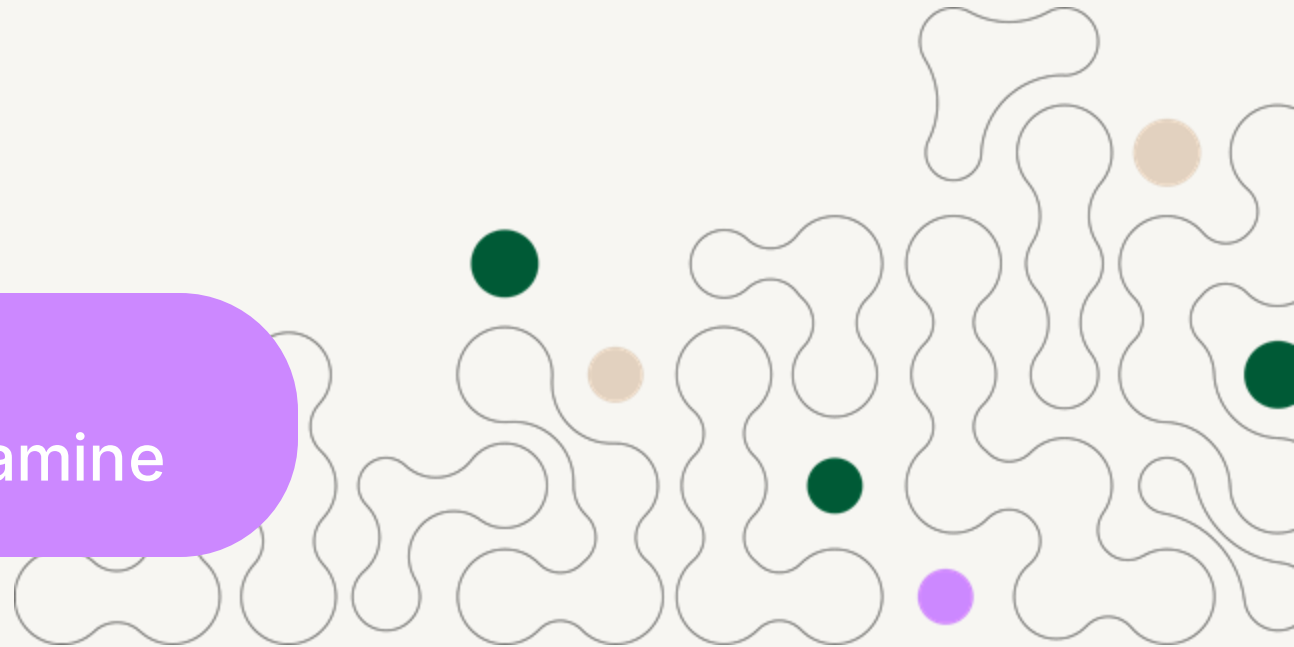

Kuidas toetada eestvedajat?

Huvi tundmine

Koormusega arvestamine

Õpetajatele koostööaja võimaldamine

TI-Hüppe ootused koolijuhtidele

Koolijuht on osalenud TI-Hüppe koolijuhtide seminaris ning on viinud end kurssi programmi tegevustega.

Õpetajatele ja eestvedajatele on loodud regulaarne aeg õpiringides osalemiseks, nende läbiviimiseks ning koostöiseks õppimiseks.

Koostöös õpetajate ja õpilastega on loodud oma kooli vajadustele vastav TI-rakenduste kasutamise kord.

Maia Boltovsky

õppejuht, arvutiteaduse instituut, Tartu Ülikool
TI-Hüpe, koolitaja (2026-2027)
TI-Hüpe, Kagu-Eesti piirkonnajuht (2025-2026)
põhikooli arendusjuht (2021-2026)

maia.boltovsky@ut.ee
maia@tihupe.ee

Õpetajate koostööaeg - Mission (im)possible?

Fookusgrupi intervjuud eestvedajatega

Osales: 30 eestvedajat

Teemadeks: TI oskuste areng;
koolis loodud tingimused ja tugi;
õpetajate ühine õppimine, sh kooli
koostöökultuuri areng

- ♦ Praktiline kasu oli selge.
- ♦ Õppimise teemad olid väärtuslikud: vajadus seostada TI kasutamist konkreetsetes õpiolukordades.
- ♦ Piirkondlik võrgustik on väärtus.
- ♦ Eestvedaja sai sisu, materjalid ja enesekindluse.

Arendusvaldkonnad

- Juhtkonna tugi on õpiringide toimimise üks peamisi eeldusi. Vahel piirdus tugi sellega, et tegutsemist ei takistatud.
- Õpiring vajab **struktuurset aega**. Regulaarsus tekkis seal, kus juhtkond planeeris koostööaja tööpäeva sisse ja hoidis tegevust fookuses.
- Toimetulek vastuseisuga.
- Koostöö mõju oli nähtavam koolides, kus **ühine õppimine** oli juba **tavapärane**; seal andis programm uue ühise fookuse.

Tehisaru ajastul ei tohi
ükski õpetaja jääda üksi.
- Õpetajate Leht, 14.08

TI kirjaoskus

1. Tehisaru tehnoloogia põhiolemus

Teadmised: nt olemas erinevad tehisarumudelid, mis erinevad oma eesmärkidelt, disainilt ja treeningandmetelt

2. TI ja eetika

Teadmised: nt TI süsteemid võivad olla kallutatud, stereotüüpe taastootvad, valeinfot andvad lähtuvalt andmetest, mudelite tööpõhimõtetest või treenimise viisidest.

Tehisaru praktiline kasutamine:

loov kasutamine
kriitiline kasutamine
eesmärgipärane kasutamine

Õpetaja TI kirjaoskus

1. Tehisaru tehnoloogia põhiolemus

Teadmised: nt olemas erinevad tehisarumudelid, mis erinevad oma eesmärgidelt, disainilt ja treeningandmetelt

Tehisaru praktiline kasutamine:

loov kasutamine
kriitiline kasutamine
eesmärgipärane kasutamine

2. TI ja eetika

Teadmised: nt TI süsteemid võivad olla kallutatud, stereotüüpe taastootvad, valeinfot andvad lähtuvalt andmetest, mudelite tööpõhimõtetest või treenimise viisidest.

3. TI ja pedagoogika

Õpetaja oma töö
tõhustamiseks; õpilaste
õppimise toetamiseks;
õpilaste TI kirjaoskuse
toetamine

Õpilaste TI kirjaoskus

1. Tehisaru tehnoloogia põhiolemus

Teadmised: nt olemas erinevad tehisarumudelid, mis erinevad oma eesmärgidelt, disainilt ja treeningandmetelt

Tehisaru praktiline kasutamine:

loov kasutamine
kriitiline kasutamine
eesmärgipärane kasutamine

2. TI ja eetika

Teadmised: nt TI süsteemid võivad olla kallutatud, stereotüüpe taastootvad, valeinfot andvad lähtuvalt andmetest, mudelite tööpõhimõtetest või treenimise viisidest.

3. TI ja õppimine

Õppimise kavandamiseks;
Harjutamiseks ja tagasiside saamiseks;
Erinevate selgituste ja vaatenurkade leidmiseks;
Toetavate materjalide loomiseks

Jagage infot lapsevanemate koosolekul

tihupe.ee/lapsevanemale

Lühipöördumine lapsevanemate:
näidake videot lapsevanemate
koosolekul.

Jagage TI-Hüppe infolehte:

laadige Tahvlisse, Stuudiumisse vms, pange
stendile või jagage lapsevanematele.

TI-Hüpe:
teadmiseks
lapsevanemale

Tehnoloogia areneb kiiresti, kuid lapse arengu põhialused püsivad.

TI-Hüpe ei too tehisaru kooli

ChatGPT ja teised tehisarurakendused on õpilaste seadmetes juba olemas. TI-Hüppe eesmärk on aidata koolidel kujundada õppetööd nii, et õpilased ei delegeeriks mõtlemist masinale, vaid saaksid arendada oma kriitilist mõtlemist ja loovust ning õppida kasutama tehisaru võimestavalt.

Mida TI-Hüppe programm pakub

Toetame koolijuhte ja õpetajaid
Aitame õpetajatel tehisaru mõista, õppetöös mõtestatult kasutada ja

Kuidas rääkida lapsega tehisarust?

Sa ei pea olema tehnoloogiaekspert, et olla suunav ja tähelepanelik vestluspartner.

Uurige koos – ole uudishimulik ja hoidu

Palu lapsel näidata, mida ta tehisaruga teeb – mängi kaasa, küsi, katseta. Ära kirusta hukka mõistma – hinda lapse usaldust.

Õpiringid Eesti Merekoolis

- alates märts 2020 a. - kogemust 6 aastat
 - 1x kuus erinevatel nädalapäevadel - aastaplaanis planeeritud
 - kokkulepitud kava/struktuur
 - ajakohasus - tegelevad teemaga, mis on praegu oluline
 - tunnivaatlused
 - toimub pärast viimast (lühendatud) tunnipaari, alati kl 15.30-17.00
 - Keskmiselt osaleb 10-12 õpetajat.
 - teemad: projektõpe, õpetajate digipädevused, õpilaste õpimotivatsioon, HEV õpilane klassiruumis, kovisioon, arengukava, probleemipõhine õpe, TI-Hüpe
- Ragne Rämmal, direktori asetäitja õppekasvatustöö alal, ragne.rammal@merekool.ee

Õpetajate koostööaeg - Mission (im)possible?

- Tooge näiteid õpetajate koostööajast: eesmärk, korraldus, sisu.

1. aastal:

- 0-tunni aeg (u 45 min)
- sihtgrupp defineeritud
- õpiringi eestvedajad kooliarendustiimi liikmed

2. aastal:

- **tunniplaanis** õpetajate koostööaeg (80 min)
- 2 õpiringi, sama teema
- eesmärk: baasteadmiste omandamine
- 2 korda kuus
- osalemine vabatahtlik
- õpiringide juhid: eelmised ÕR osalejad + kooliarendustiim
- **ettevalmistuse tugi** + jagatud materjalid

3. aastal:

- tunniplaanis õpetajatel koostööaeg
- 3 õpiringi: 2 baasÕR, üks "edasijõudnutele"
- 2 korda kuus
- juhendajad: kasvavad välja eelmistest ÕRdest
- osalemine vabatahtlik

**Haridusuuendus kestab seni,
kuni selle eestvedajad sellesse
vankumatult usuvad.**

- Edgar Krull, Tartu ülikooli emeritprofessor

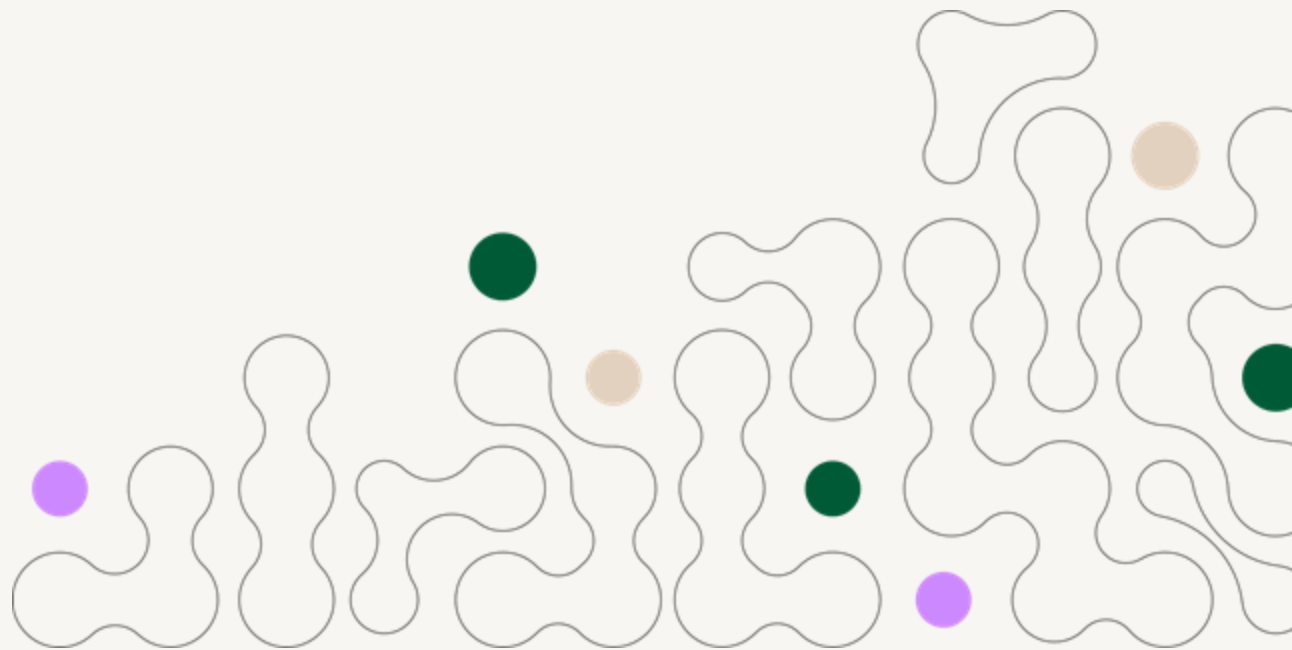

Arutelu laudkonnas (1)

Mis on/on olnud suurimad väljakutsed
ühise koostööaja leidmisel?

Lõuna

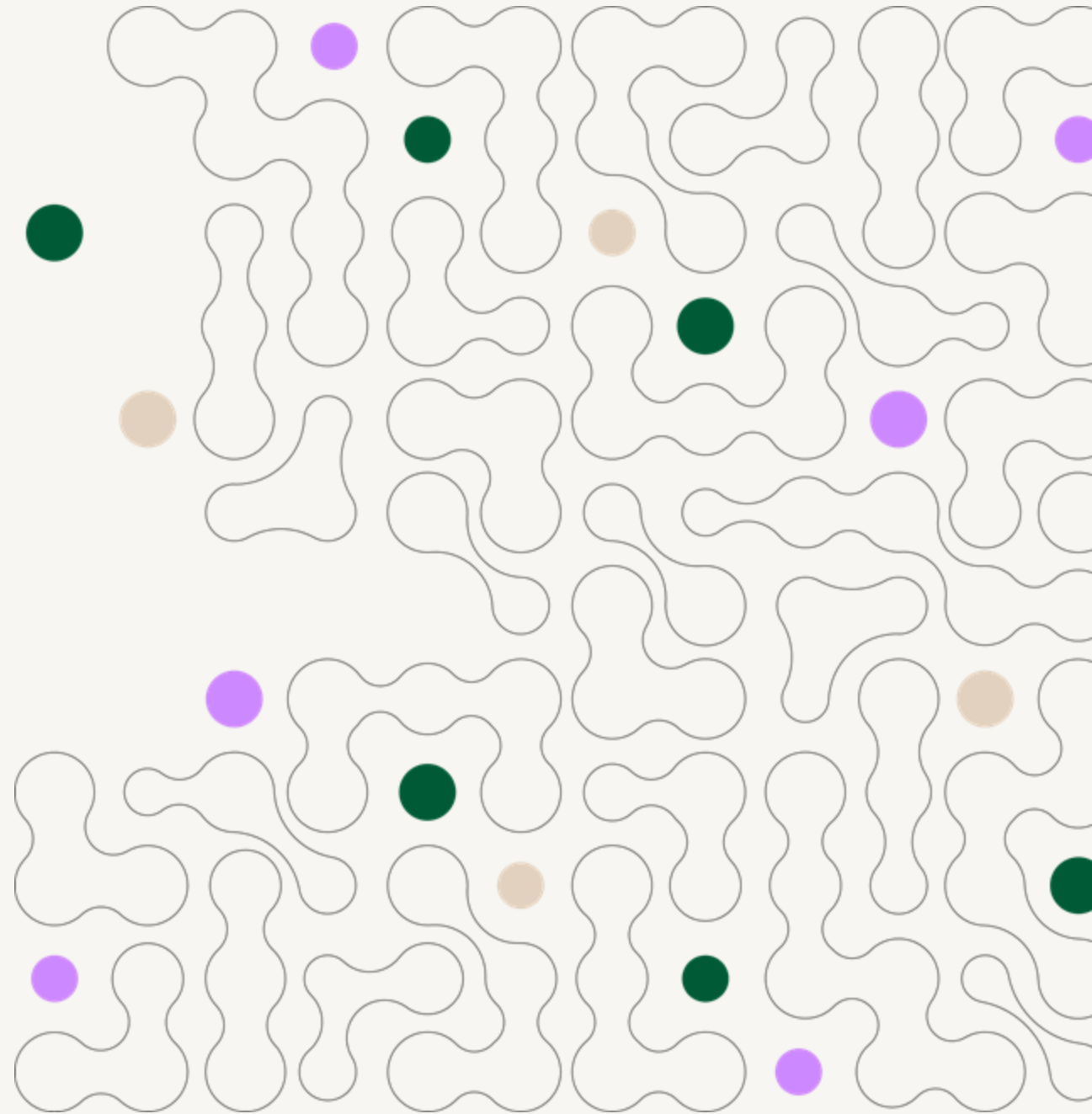
Kohtume taas 13.30

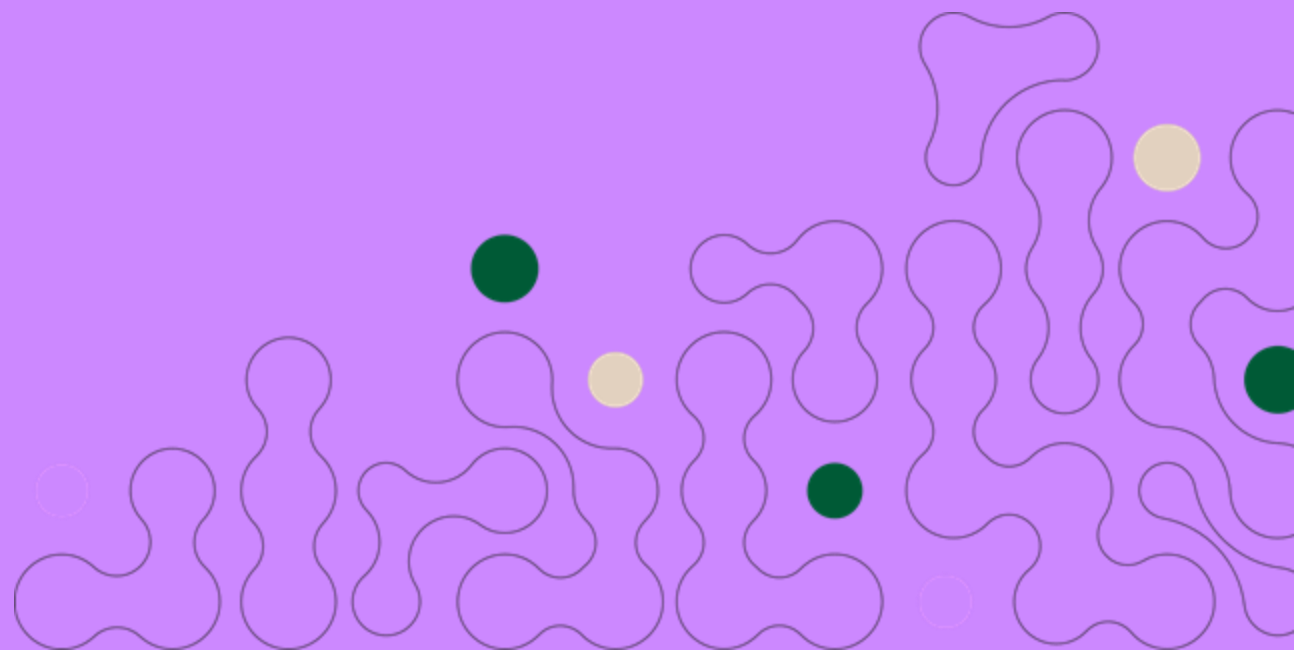
Tehisintellekt koolijuhi praktikas

16.09.2026

Meri-Kris Jaama meri-kris@tihupe.ee

1. Sissejuhatus tehisintellekti
2. TI ja kontekst
3. TI strateegiline kasutamine

Mis on tehisintellekt ja mis on LLM?

Tehisintellekt (TI)

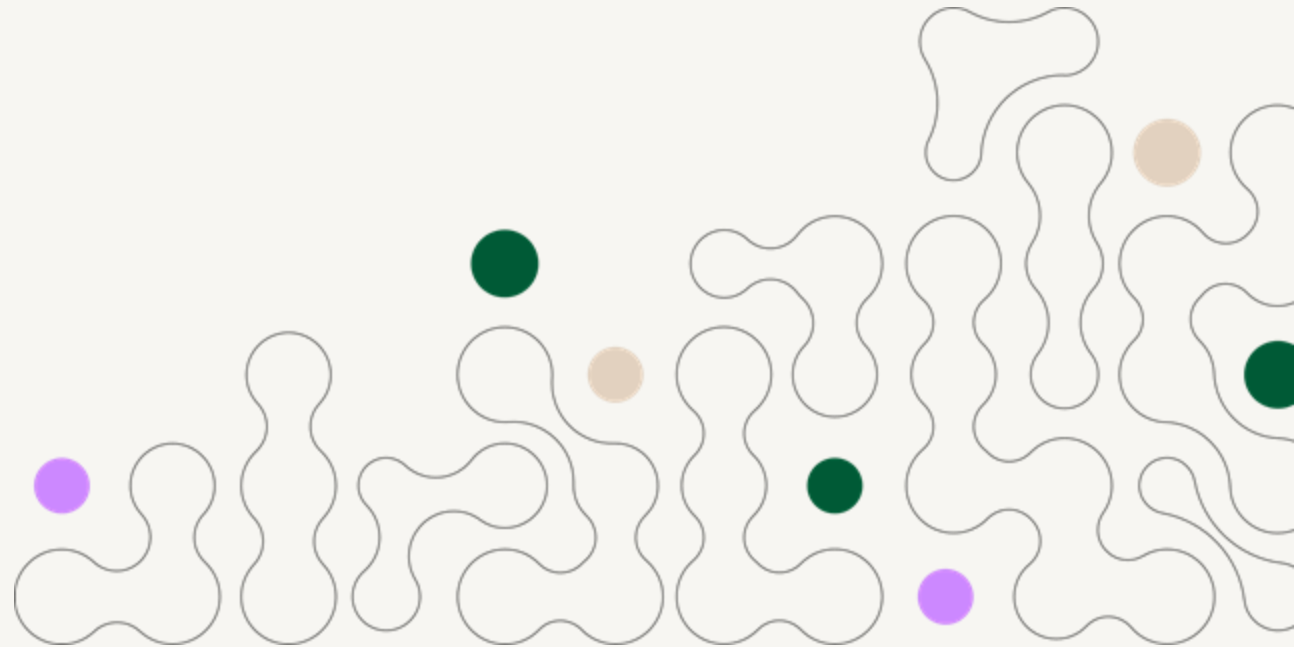
Lai mõiste, mis hõlmab:

- masinõpet
- pildituvastust
- generatiivseid mudeleid

LLM (Large Language Model)

Üks konkreetne TI liik, mis töötab tekstiga.

- 👉 Kõik LLM-id on TI.
- 👉 Kõik TI ei ole LLM.

Mida LLM tegelikult teeb?

- Ei oma teadlikkust
- Ei "tea" fakte
- Ennustab järgmise sõna tõenäosuse põhjal

TI ei mõtle.

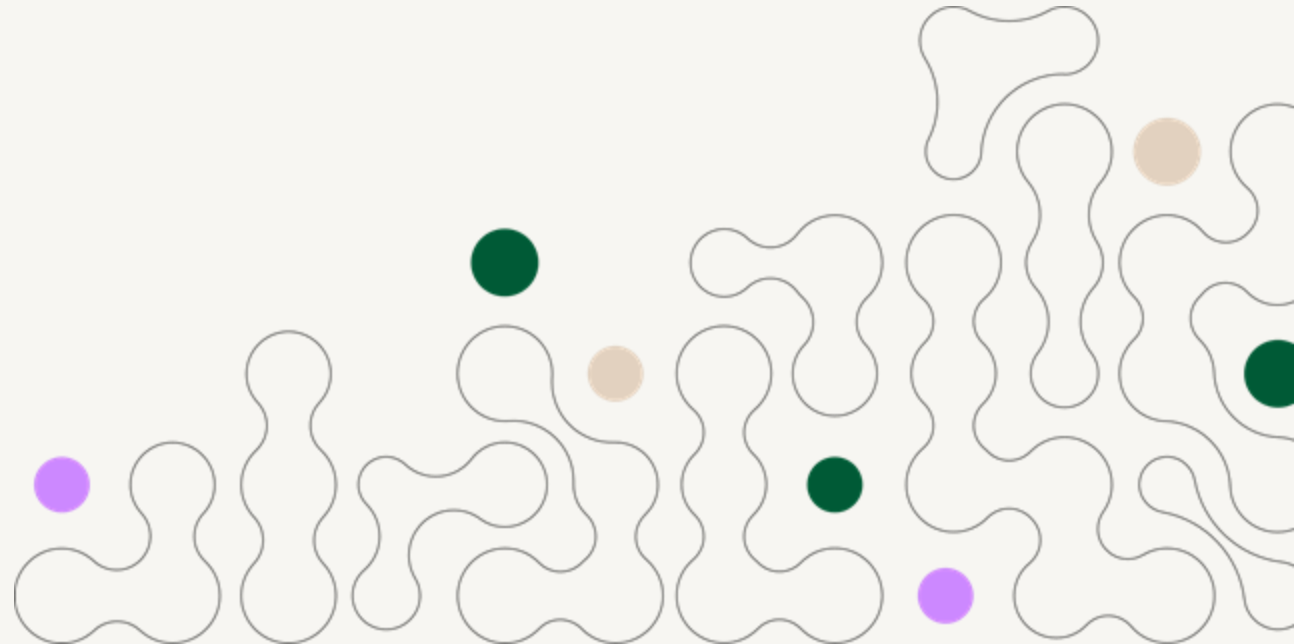
TI arvutab mustreid.

⚠ Oluline

Vastused põhinevad treeningandmetel.

TI ei ole kunagi neutraalne.

TI on statistiline peegel,
mitte objektiivne tõde.

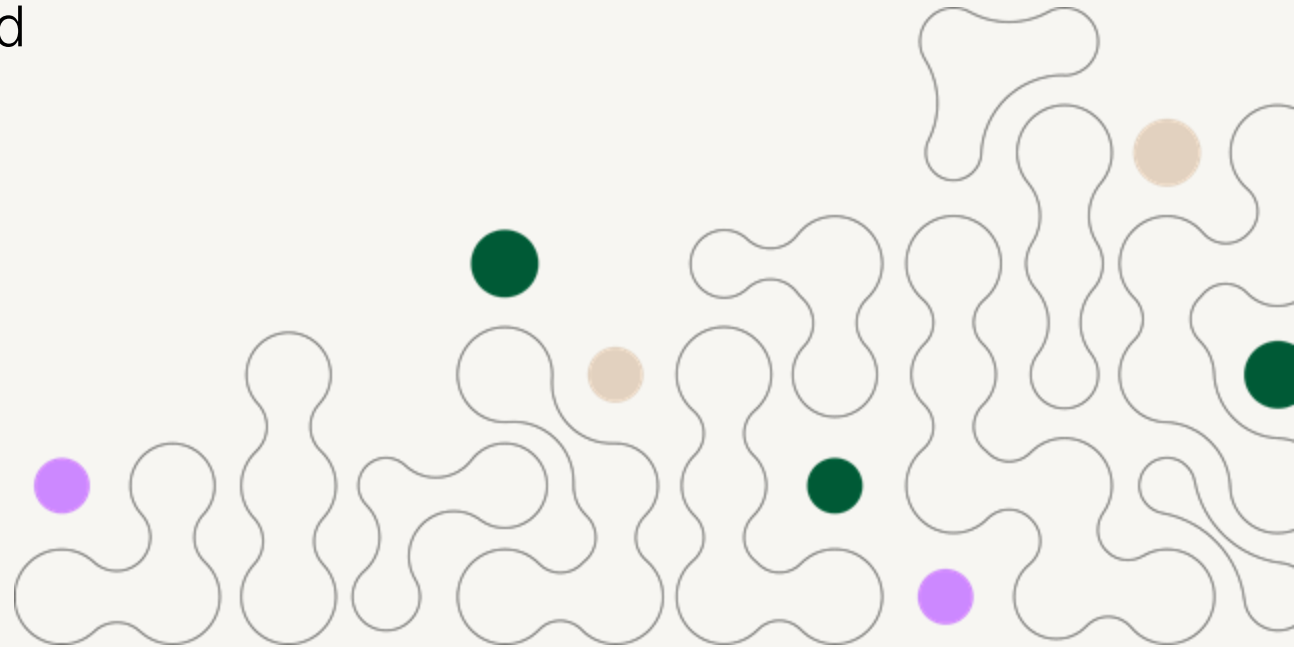
Mida tähendab treenimine?

Treenimine tähendab:

- mudelile näidatakse väga suurt hulka tekste
- mudel õpib mustreid
- kohandatakse miljardeid parameetreid

Tulemuseks:

mudel suudab ennustada,
milline sõna järgmisena sobib.

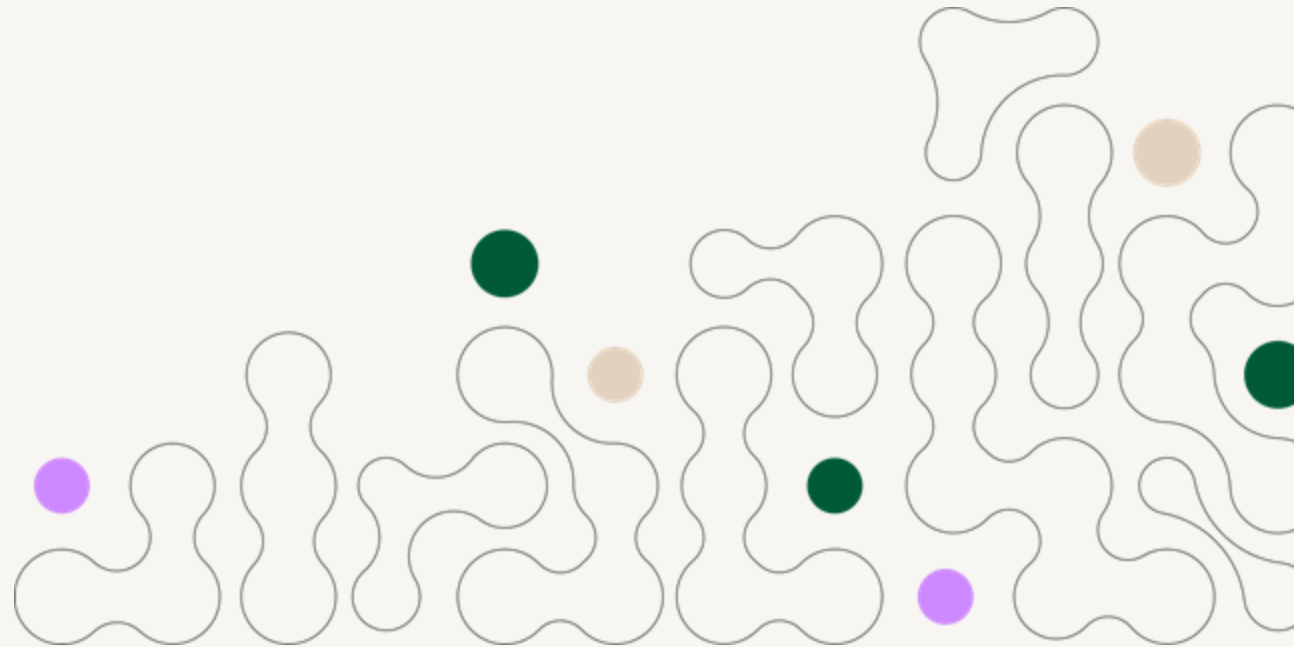
Miks üks mudel on "targem" kui teine?

Mudelite erinevus sõltub:

- treeningandmete mahust
- andmete kvaliteedist
- mudeli suurusest (parameetrite arv)
- treeningu kestusest
- järeltreenimisest

Suurem mudel $\neq$ alati parem,
aga tavaliselt tähendab:

rohkem mustreid $\rightarrow$ paremad üldistused.

Treening $\neq$ kasutamine

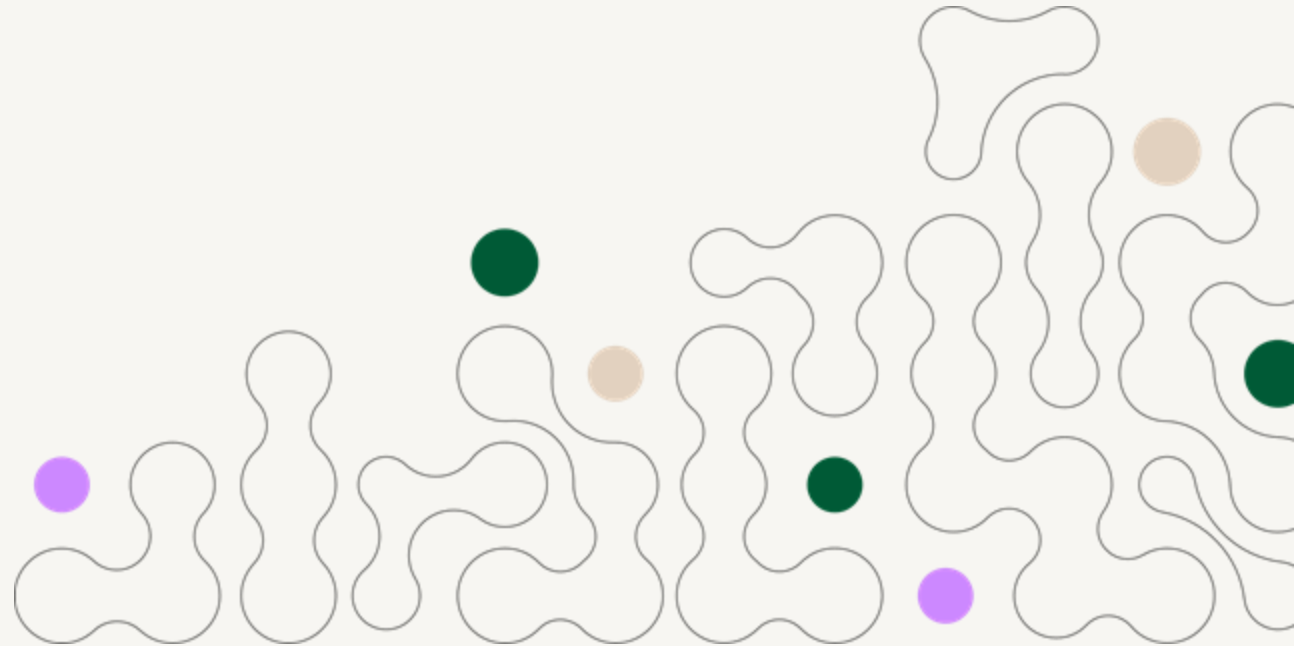
Treening:

- toimus minevikus
- ei kasuta päringuid
- ei õpi vestlusest juurde

Kasutamine (inference):

- toimub reaajas
- kasutab ainult sisendit
- genereerib vastuse hetkega

👉 Mudel ei arene vestluse käigus.

TI-Hüppe rakenduse vestluseid ei kasutata kunagi
uue mudeli treenimiseks.

Kasutaja saab oma vestlused igal hetkel kustutada.

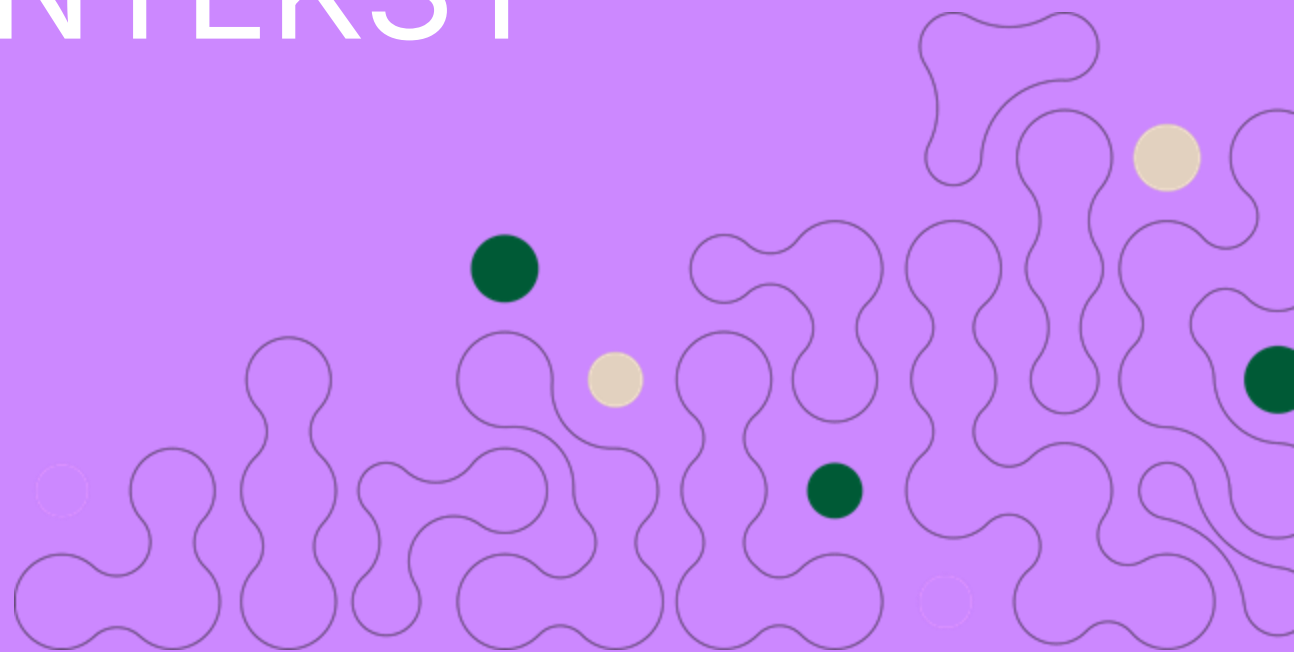

Mõju õppimisele

Jaan Aru: „Kõige parem õppimine on iseenda tehtud ja iseenda suunatud eesmärgipärane vaimne pingutus.”

GPT	Positiivne potentsiaalne mõju õppimisele	Negatiivne potentsiaalne mõju õppimisele
Milleks kasutame?	Õppimiseks	Copy+paste
Kuidas vastab?	Tõesed faktid	Hallutsineerimine
Mida väärtustame?	Iseseisev ja loov mõtlemine	Teistega sarnane mõtlemine

TI & KONTEKST

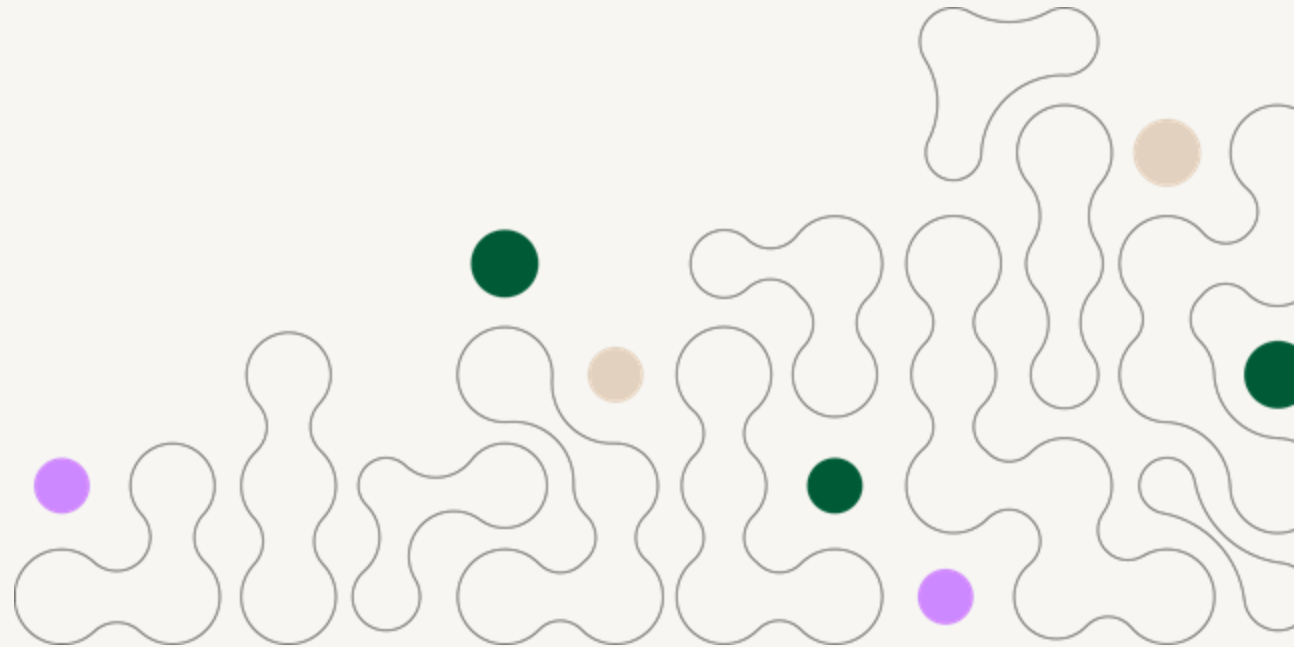
LLM on mudel.

TI kasutuse jõud on kontekstis.

Mis on kontekst?

Kontekst on kõik, mis mõjutab vastust:

- Kuidas küsimus on vormistatud
- Millised andmed on olemas
- Mis roll on TI-le antud
- Mida on minevikus arutatud

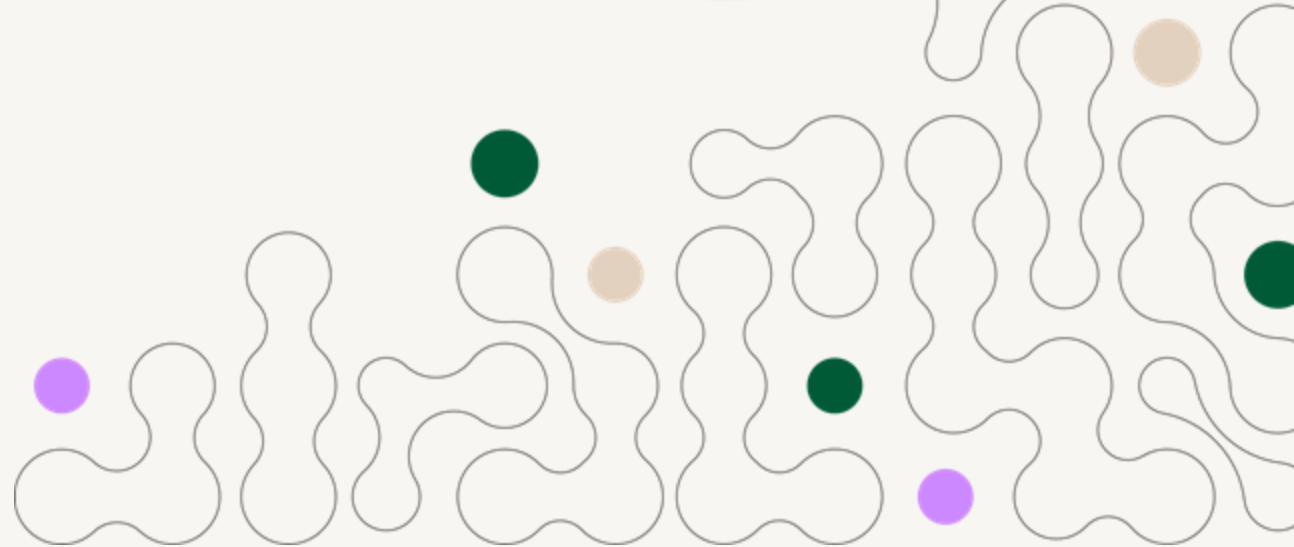

Ilma kontekstita on LLM pime.

LLM ei tea:

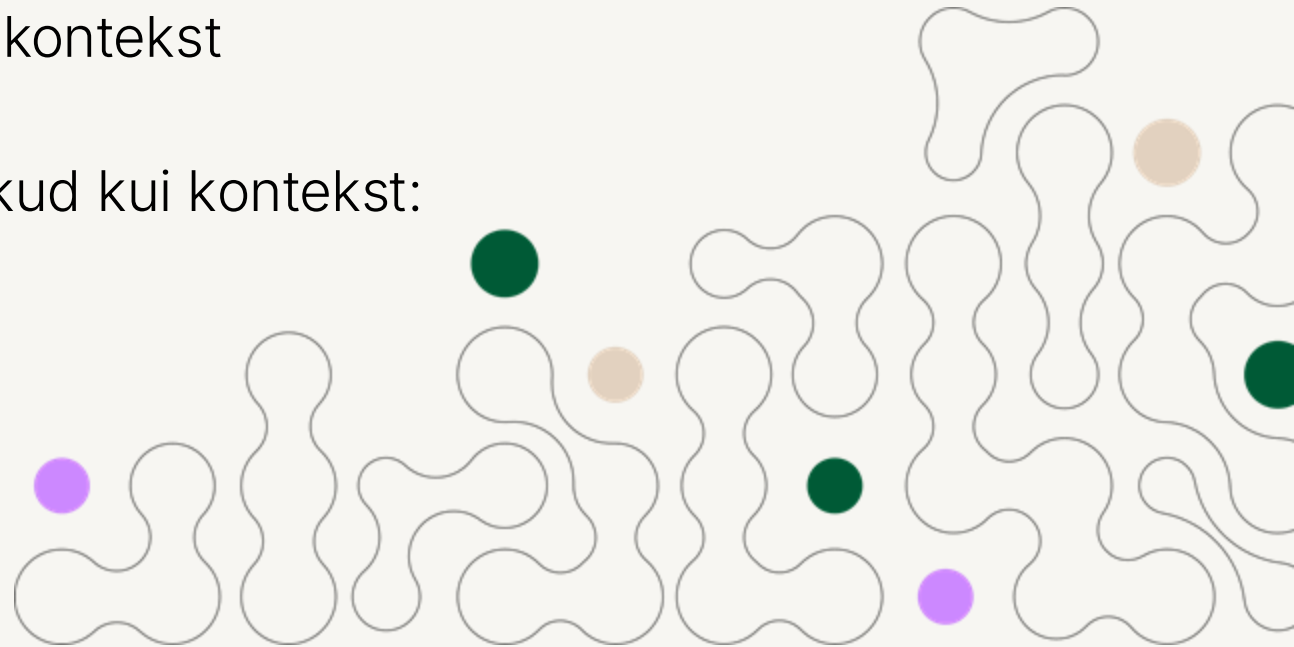
- ⚖️ Eesti seadused
- 📖 Õppekava
- 🏫 Sinu kool
- 📊 Varasemad otsused
- 💰 Eelarve
- 📁 Olemasolevad dokumendid

Kuidas lisada konteksti?

1. Prompt kui kontekst
2. Veebiotsing kui kontekst
3. Prompti lisatud fail kui kontekst
4. Projekti lisatud failid ja instruktsioon kui kontekst
5. CustomGPT failid ja instruktsioon kui kontekst
6. Mineviku vestlused kui kontekst
7. Connectoritega ühendatud andmestikud kui kontekst:
 - a. e-mail, drive, kalender

RAG = Retrieval-Augmented Generation

Põhiloogika:

1. **Päring** → Kasutaja esitab küsimuse.
2. **Otsing** (Retrieval) → Süsteem otsib vastuse leidmiseks välisest allikast asjakohast infot.
3. **Loomine** (Generation) → TI võtab leitud info ja kirjutab sellest loomulikus keeles vastuse.

Näiteks: kindla aine materjalid TI-sse sisse, mille raames õpilased vastuseid saavad

Projekt	Custom GPT
Areneva teemaga	Korduv ülesanne
Palju dokumente	Kindel sisend
Strateegia	Automaatne tööriist
Otsused muutuvad	Väljund standardne

PRAKTIKA

Harjutus: Hallutsinatsioonid

TI enesekindlus, ei tähenda tõde.

Proovi nt küsida:

"Kes olid Uhti Uhti Uhkesti laulu tegelased?"

või

"Mitu protsenti Eesti koolijuhtidest kasutab igapäevaselt tehisintellekti tööülesannete lahendamiseks?"

Harjutus: kontekst muudab kõike

Stsenaarium: lapsevanema kaebus ebaõiglase hinde kohta.

Prompt 1 (otse):

- „Kirjuta vastus lapsevanemale, kes kaebab ebaõiglast hinnet.”

→ Vastas õpetaja nimel – vale roll, valmis hinnet üle vaatama.

Prompt 2 (kontekstiga):

- „Oled kooli direktor. Kooli reegel: hinnet ei kommenteerita enne õpetajaga rääkimist. Vasta minu nimel.”

→ Õige roll (direktor), ei võta seisukohta, järgib kooli reeglit.

Sama küsimus, vale rollivalik võib tuua reaalse probleemi.

Lapsevanema e-kiri

Teema: Maria matemaatika kontrolltöö hinne

Tere

Kirjutan seoses oma tütre Maria viimase matemaatika kontrolltööga. Maria sai töö eest hindeks 3, kuigi tema sõnul olid peaaegu kõik vastused õiged ning ühe ülesande puhul võeti punkte maha vormistuse tõttu.

Minu arvates ei ole selline hinne õiglane. Maria on matemaatikas alati hästi hakkama saanud ja õppis selleks kontrolltööks väga põhjalikult.

Palun vaadake tema töö ja hinne üle ning andke teada, kas hinnet saab parandada.

Parimate soovidega

Katrin Tamm

Harjutus: Projekt kontekstiga vs ilma

Ülesanne:

- Loo kaks ChatGPT Projekti: „A – kontekstiga” ja „B – ilma”
- Projekti A lisa fail (nt kooli kodukord) või kirjelda juhistes konteksti
- Projekt B jäta tühjaks – ei faile, ei juhiseid

Sama prompt mõlemas:

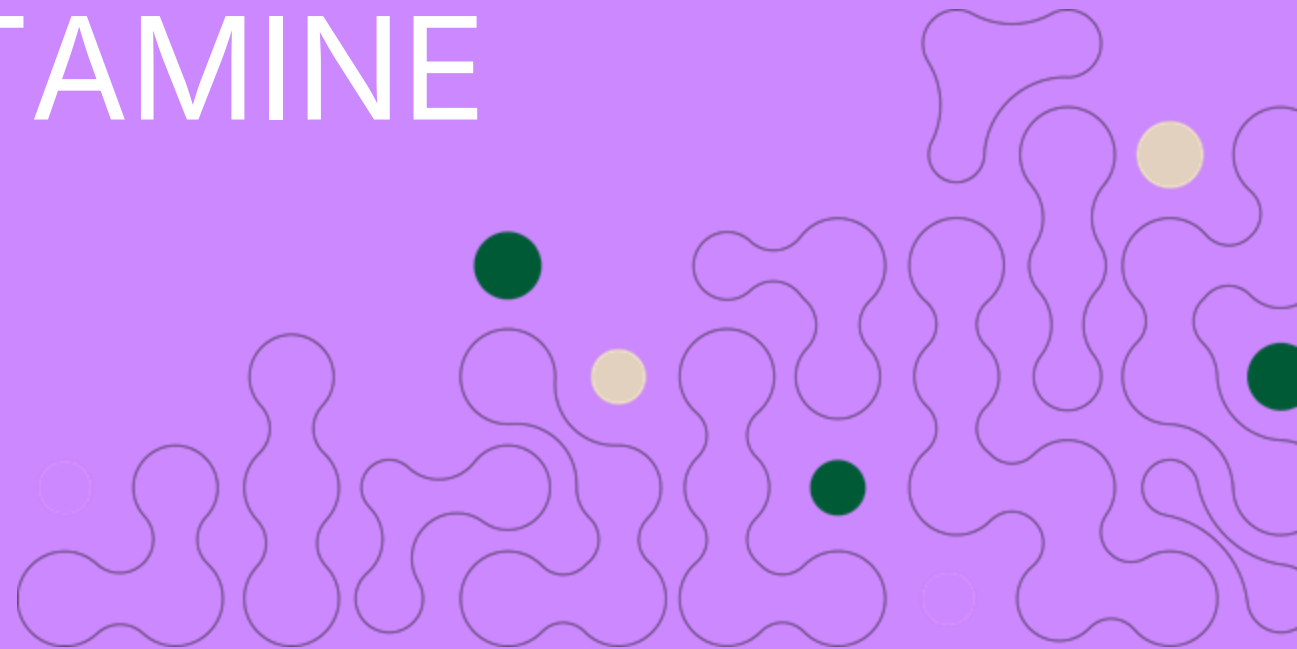
- „Kirjuta teade lastevanematele: kevadaktus toimub sel aastal spordihallis, mitte aulas.”

Mis erineb kahe vastuse vahel?

Toon? Faktid? Kooli tavade tundmine?

TI STRATEGILINE KASUTAMINE

Metakasutus

Mitte alustada lahendusest, vaid kasutusstrateegiast.

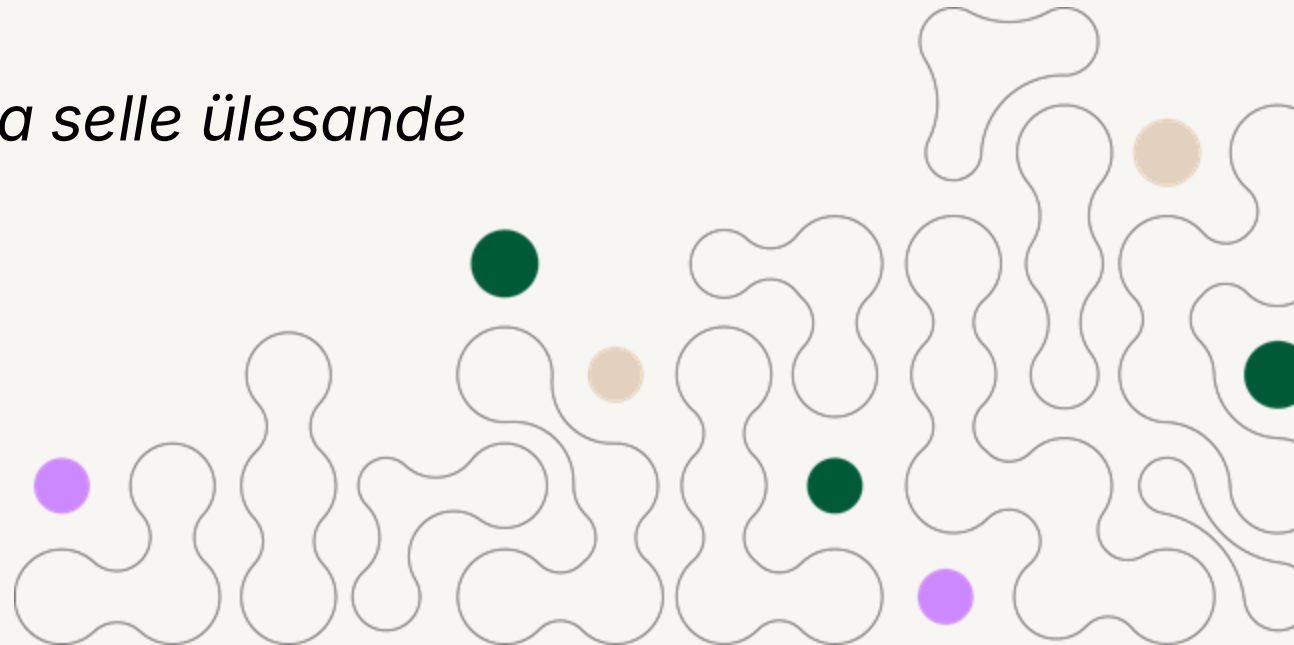
Keeruka ülesande puhul ei tohiks piirduda käsuga:

„Tee see ära.“

Selle asemel küsida:

„Kuidas TI-d kõige targemini kasutada selle ülesande lahendamiseks?“

See on metakasutus.

TI on "laisk"

TI on optimeeritud tegema minimaalset vajalikku tööd.

Miks?

- Iga päring maksab.
- Iga lisasamm maksab.
- Mudel on arendajate poolt optimeeritud kuluefektiivsusele.

Ilma küsimata:

- veebiotsingut → ta ei tee seda.
- allikate kontrolli → ta ei kontrolli.
- pilte või näiteid → ta ei lisa.
- kriitikat → ta ei kritiseeri.
- samm-sammulist analüüsi → ta ei tee seda.

TI annab vaikimisi kõige lihtsama vastuse.

Miks see oluline on?

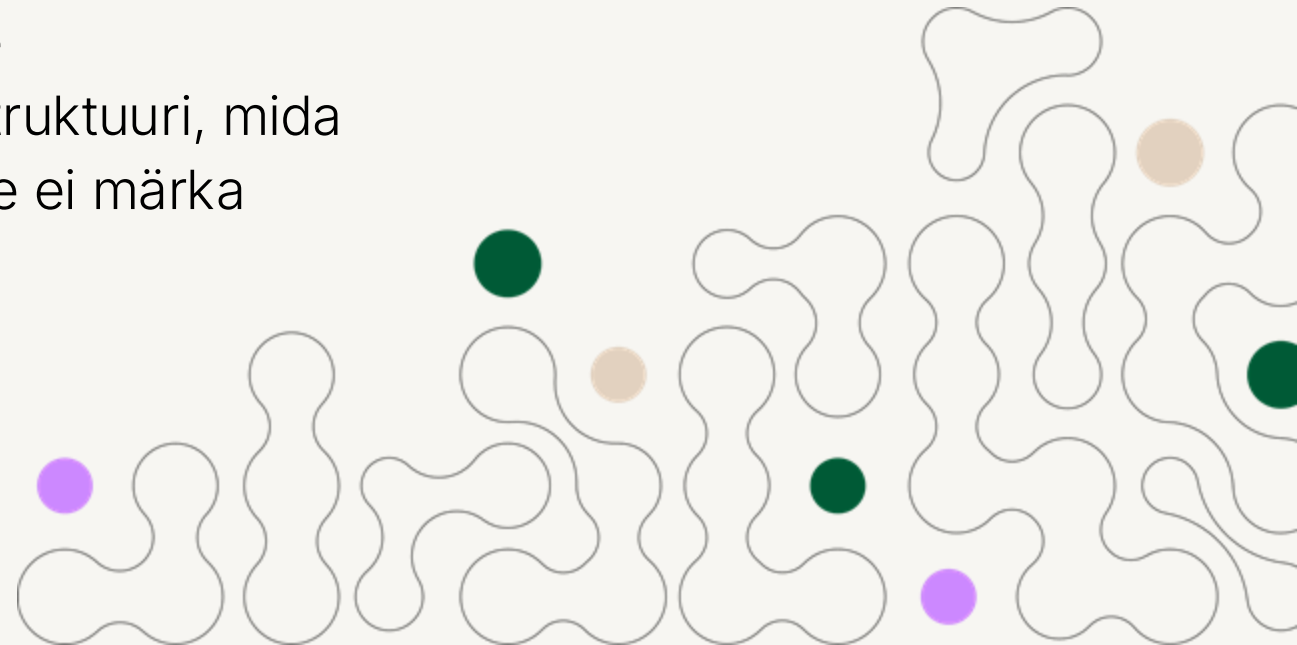
Keerukad ülesanded on:

- mitmeastmelised
- väärtus- ja riskipõhised
- osaliselt määratlemata

TI suudab:

- süstematiseerida protsessi
- soovitada tehnoloogiad
- pakkuda optimaalseid samme
- näha struktuuri, mida inimene ei märka

Aga ainult siis, kui temalt küsida töö tegemise viisi, mitte ainult lõpptulemust.

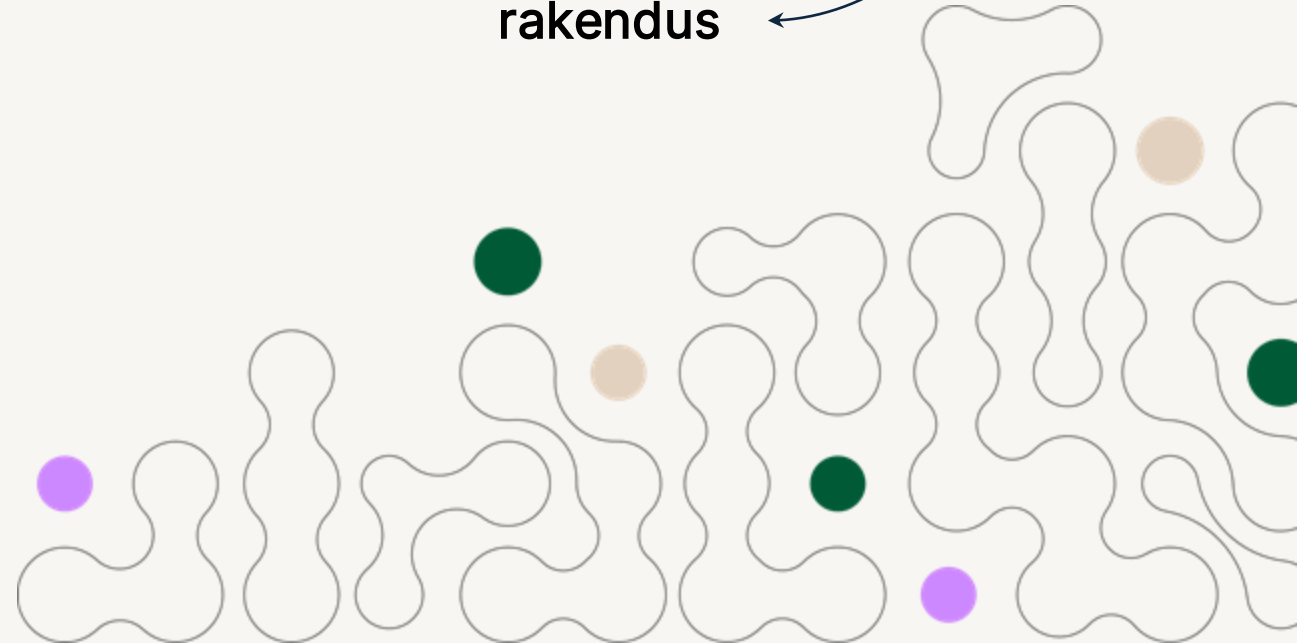
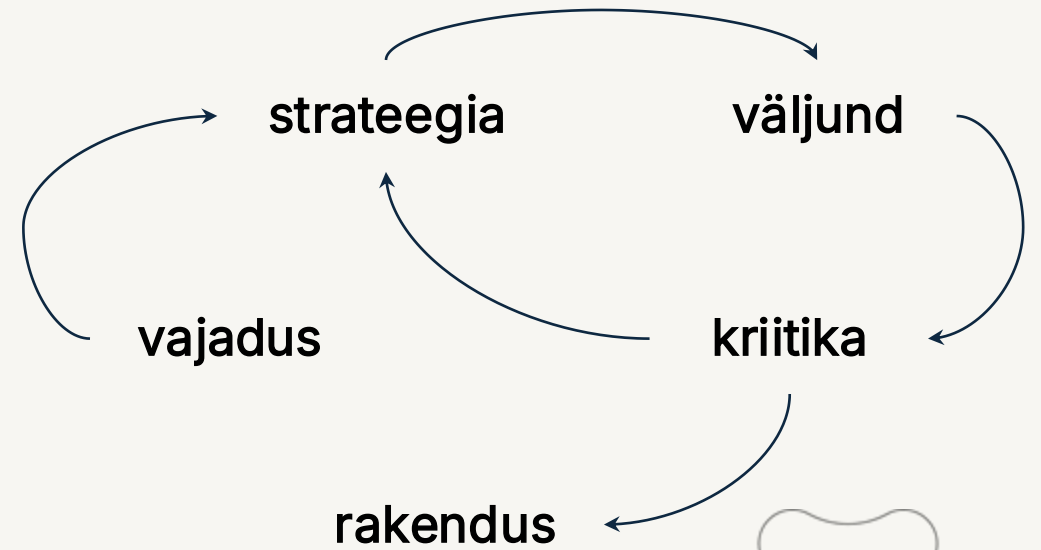
Metakasutuse tasemed

Tase 1 – Strateegia enne teostust

"Kuidas seda teha?"

Tase 2 – Kriitika enne kinnitamist

"Mis on selle plaani nõrgad kohad?"

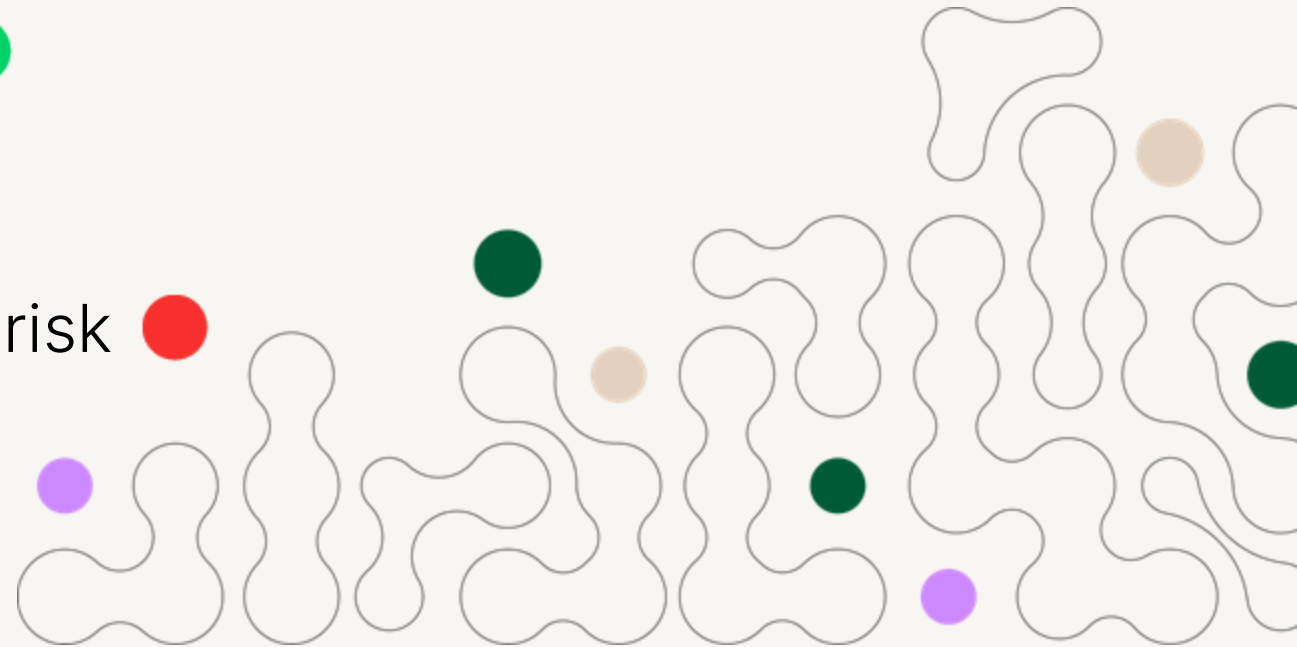

Agentsus = risk

Mida suurem TI **autonoomia**,
seda suurem süsteemne **risk**.

- Tekstiparandus → Väike risk ●
- Analüüs → Keskmine risk ●
- Hindamine → Suur risk ●
- Iseseisev suhtlus → Väga suur risk ●

Human in the loop

Inimene peab:

- kinnitama
- vastutama
- otsustama

TI võib:

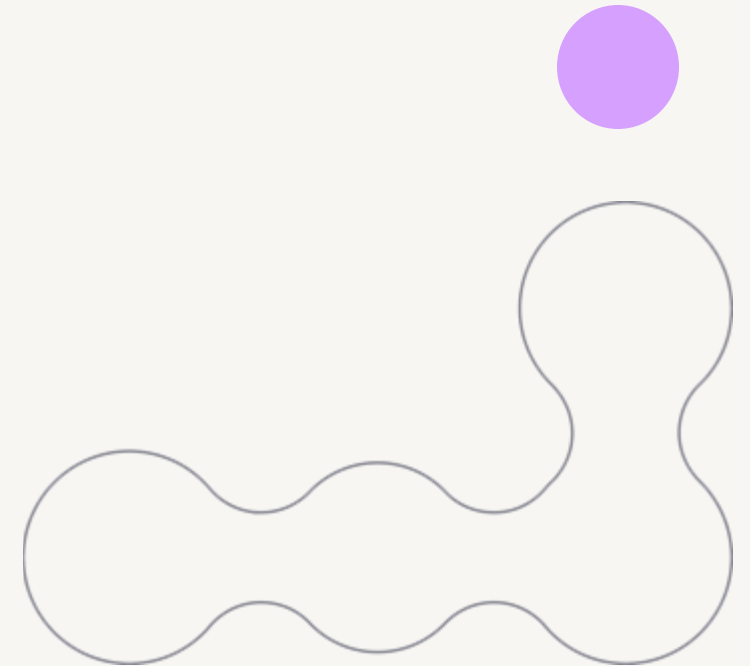
- koostada
- soovitada
- analüüsida
- struktureerida

Suurim väärtus tekib siis, kui TI:

- aitab mõelda läbi keeruka otsuse
- automeerib olemasolevaid protsesse
- struktureerib hajusa info
- toob välja alternatiivid
- simuleerib stsenaariume
- kontrollib sinu mõttekäiku

**Strateegiline kasutus tähendab:
kõrge intelligentsus + madal autonoomia.**

PRAKTIKA

Harjutus: strateegia muudab tulemust

Stsenaarium: TI kirjaoskuse tõstmine koolis.

Prompt 1 (ühekordne):

- „Tee plaan, kuidas tõsta meie õpetajate ja õpilaste TI kirjaoskust.”

→ Kohe geneeriline 4-töötoa plaan – sobiks igale koolile.

Prompt 2 (otsi näiteid + itereeri):

- „Otsi enne 2-3 head näidet mujalt, siis paku lähenemine.”
- **“Tee sellele plaanile red team analüüs: mis on plussid ja miinused, kus see võib läbi kukkuda? Paranda plaani nende põhjal.”**

Sama küsimus,
aga üks põhineb päris praktikal.

